

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.Felső szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjazás szerint közlünk.

A balkáni háboru.

Makó, okt. 2.

Az izgalom a Balkánon ma még nagyobb, mint volt tegnap a mozgósítási parancs kiadása napján. Balkán kicsi, de harci babérokra áhító államai már fegyverkeznek s fegyvereik csörrenése visszhangot kelt egész Európában.

A háboru még ma se tört ki ugyan, de még kevesebb a remény a béke megőrzésére nézve. Az utóbbi napok izgalmas eseményei után alig is lehet ez másképp. Hónapok, évek előzték meg a mai helyzetet s az összes kis államok évek óta készülnek az alkalmas pillanatra, amikor ők a beteg Törökországnak megadhatják a kegyelemdíjt. Mindenki tudta azt, hogy ez a helyzet s az elmúlt hét utolsó napjainak jóformán óráról-órára változó hírei azt a képet mutatták, hogy a Balkán fölött egyre jobban tömörülnek a sötét fellegek. Tudtuk, éreztük, hogy a kora tavasszal megindult albán mozgalmak során sohase volt annyira feszült és titkos energiákkal tele a Balkán forró levegője, mint épp most a legutóbbi napokban.

Mi is ennek a legújabb háboru-nak az oka? Az ok nem az, amivel a harcra készülők megindokolják s az, amit ők mondanak, ürügy csupán. Törökország Drinápoly környékén nagyszabású hadgyakorlatok megtartását vette tervébe.

Ehhez joga is van. Az, hogy Drinápoly a bolgár határ közelében van s a várost szemelte ki a török hadvezetőség gyakorlatai középpontjával, még nem ok arra, hogy Bulgária nemzeti önértékében sértve érezze magát, szintugy Szerbiának nincs meg a jogosultsága a harchoz, azért csupán, mert Törökország a török területen szállított szerb hadiszerek továbbítását felfüggesztette. Elvégre senki sem kötelezhető arra, hogy saját maga alatt a fát vágja, vagy azt valamiképpen elősegítse.

Talán a nemzeti sovinizmus vagy a gazdasági érdek tekinthető a háboru tulajdonképpeni okaként? Inkább, de egymagában ez sem. A Balkán népek közös karakterisztikus tulajdonsága nyilvánul meg a mostani fegyverkezésben, azt a közös jellegzetes tulajdonságot pedig csak a rablással kapcsolatosan lehet körülírni. Rabolni, fosztogatni, ölni, gyilkolni, — ezek a szavak

a Balkán kulturálan népei előtt a legkedvesebb szavak. Ehhez különösen értenek ők s a nemzeti érzés és a gazdasági érdek takarója a tömegek szunnyadó érzései kitörésének.

Szimpatióval nem lehet megajándékozni a martalóc-allűrökben dicszelgő, vére és dicsőségre szomjas Balkán népeket. Európa szimpatiója csakis Törökországé, amely súlyos megpróbáltatásai dacára is megállni akarja a helyét nehéz helyzetében is. Eddig, míg a belső zavarok s a hónapok óta tartó háboru nem merítették ki erejét, gyáva szomszédjai meghúzódtak odúikban s most előmásznak onnan, mert azt hiszik, hogy a haladó oroszán kénytelen eltérni szemtelen ficánkodásait.

Ha van igazság, [talán van] ak-

kor a balkáni hordák elveszik méltó büntetésüket. Nagyon kíváncsok, hogy ez így történjen meg, hogy a nagyraöt szarvak letöressenek, mert különben egész Európa föltött továbbra is állandó veszedelem marad a balkáni tüzfészek. Ha már egyszer kitör a tűz, végezzenek derekas munkát a tüzoltók s oltásuk azt el úgy, hogy a hamu alatt ne maradjon parázs. Az európai hatalmaknak kötelességük, hogy végre valahára rend legyen a Balkánon.

A tizenkettedik óra elkövetkezett, amikor a háboru vagy a béke sorsának el kell dölnie s a hatalmaktól függ, hogy a tüzvész milyen mérveket öitsön. Kiszámíthatatlan, hogy a háboru furiáinak felszabadulásával hova fejlődnek majd az események.

Az égő Balkán.

Fegyverben álló tömegek. — Ultimátum Törökországnak. — Háboru küszöbén. Auffenberg nyilatkozata. — Szerbia fegyverben.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, Október 2

Ég-lobog a tűz a Balkánon és a háboru sárkányai fölvonultak már. A fegyverek megmozdultak mindenfelől. Szuronyerdővé lett a tűz központja, az a félsziget a Keleten, a mely évtizedeken át bizonytalanságban tartotta egész Európát és a béke föltétlen híveinek állandó rettegést okozott.

Tegnapról mára a helyzet még komolyabbra fordult. A nagy vihar előjelei adva vannak. Monarchiánk külügyminisztere, aki már akkor, amikor a delegációban expozeját megtartotta, felösmerte a helyzet rendkívüli komolyságát, újból hangoztatta, hogy a bonyodalmak komolyabbakká váltak. Igaz, hogy mindamellert reményét fejezte ki, hogy talán a diplomáciának mégis sikerülni fog a fegyverek összecsa-

pását megakadályozni. Sőt a formális intervenció eszméjét is fölvetette. Mindamellert most, amikor a tüzvész kitört, a lángok lokalizálása nagy nehézségekbe ütközik.

Nem tagadható, hogy Bécsben csakugyan mindent elkövetnek arra vonatkozólag, hogy a keletkező veszedelmet Európáról elhárítsák. Nevezetes mozzanat az, hogy nem fogadják el a balkáni államok ürügyét, hogy ugyanis Törökország provokálta a mozgósítást. Föltétlenül Törökország pártjára áll a bécsi diplomácia, hangoztatván, hogy Törökország kénytelen volt csapatait összevonni, amikor híre érkezett a balkáni államok mozgósításának.

A háborus előkészületekről az alábbiakban számolunk be:

Oroszország a bujtogató.

Mennél jobban elmérgesednek az állapotok a Balkánon, annál világosabban látszik, hogy Oroszország bujtogató keze működött közre abban, hogy a kis Balkán-államok a mozgósításra határozották magukat, Sem Szibéria, sem Bulgária nem merészelt volna ezt a kétségtelenül provokáló lépést megtenni, ha nem tudta volna, hogy az orosz diplomácia segítségére mindig számíthat. Sőt a portának, de magának Berchtold gróf közös külügyminiszternek is biztos tudomása volt arról, hogy amíg Sassonov és Giers nagykövet a béke fentartásának szükségességét hirdettek, addig diplomáciai megbízottjaik együttes tanácskozásokat folytattak a szófiai, belgrádi, athéni és cettinjei kormányokkal s ezeknek a tanácskozásoknak következménye lett az általános mozgósítás. Ugy látszik, hogy Oroszország éppen olyan két-színű játékot akar most is folytatni, mint évekkel ezelőtt az annexiósváltságok idején.

Miért rendelte el Ferdinánd a mozgósítást?

Konstantinápolyból érdekes jelentés érkezik arról, hogy mily esz-közökkel kényszerítették Ferdinánd bolgár királyt a mozgósítás elrendelésére. Ferdinánd ugyanis mindig a béke fenntartása mellett volt és csak a legutóbbi események birtok rá elhatározása megváltoztatására.

A múlt héten ugyanis Ferdinánd király Bulgária több városából és a macedóniai komitáciktól leveleket kapott, melyekben meggyilkolással fenyegetik, ha tovább is ellenszegül a nemzeti aspirációknak és a svába követője marad. Sőt híre terjedt annak is, hogy a szófiai és filippopoliszi helyőrség több tisztje titkos összeövetelen elhatározta, hogy nyílt demonstációval kényszeríti Ferdinándot az agresszív fellépésre. Szó volt arról is, hogy Ferdinándot *detronizálják* és fiát, Boris herceget ültetik a trónra egy háromtagu régensség felügyelete alatt. Ezek a körülmények kényszerítették Ferdinándot a mozgósítás elrendelésére.

A terület nagyobbitás kérdése.

A török kormánykörökönél kiszivárgott hírek szerint Oroszország úgy Törökországnak mint Bulgáriának értésére adta, hogy háboru esetében területi nagyobbitást egyik félnek sem fog megengedni. Arra a hírre, hogy a bolgárok bizonyos határpontokat sáncokkal megerősítettek, a török hadügyminiszter hasonló parancsokat adott a török pa-

Ma és mindennap este a Korona-kávéházban
Purcsi Károly teljes zenekara **HANGVERSENYEZ.**

rancnokoknak. Szerbiának azzal a követeléssel szemben, hogy hadiszerét a török határon átbocsássák, a porta azt követeli, hogy a szerb kormány a hadiszer pontos jegyzékét mutassa be, mert feltehető, hogy mennyiség és minőség tekintetében nagyon meghaladja az annak idején adott engedelmet és garanciát követel Szerbiától, hogy semmiféle konvenciója nincs a szomszéd államokkal.

A konstantinápolyi hangulat.

A Tájékoztató tudósítója jelenti Konstantinápolyból: A nagyhatalmak itteni diplomatái most már nem nézik olyan optimisztikusan a bonyodalmat, sőt ellenkezőleg, bevallják, hogy nagyon nehéz lesz a háborus konfliktust elkerülni. Tegnap reggel Kiamil pasánál tanácskozás volt az angol ügyvivővel, mert maga a nagykövet csak éjszaka fog visszaérkezni szabadságáról. Ugyanakkor a portán összeült a minisztertanács s belevonta a konferenciába Abdullah pasát, a vezérkari főnököt és helyettesét, Nemet pasát.

A minisztertanácsban a védekezés részleteit beszélték meg. Késő este még együtt volt a kormány. A mozgósítás ugyszólván teljesen végre van hajtva. Két hét előtt hadilétszámra emelték az anatóliai ezredeket, a melyek már akkor a határra mentek. A keleti vasut azóta is naponként nagy csapatokat szállít.

Az elenséges négy Balkán-állam követei még itt vannak, csak a bolgár követ készült elutazni. Még nem kapta meg kormányától a visszahívást, de minden órában várja. Tegnap a bolgár, szerb és cettinjei diplomáciai ügyvivők a görög követtel találkozottak s ott várták be a minisztertanács határozatát.

Nagyhatalmak a békeért.

Mint a Reuterüggnyökség értesül, Saronov orosz külügyminiszter Balmoralban folytatott tanácskozásainak és az indiai államtitkárral indiai kérdésekről folytatott tanácskozásának eredménye a következő: Megállapították, hogy a brit és az orosz kormány a két hatalmasságot érintő összes elvi kérdésekben harmoniában vannak és hogy a pétervári és londoni kormányok közti viszony szilárdabb lett. Perzsiát illetőleg a felosztás kérdése soha nem tárgyalatott, sem Oroszországnak nem volt sohasem szándéka, hogy Nagybritániát erősebb politikára szorítsa. Ami a Balkánt illeti, megállapították, hogy a két kormány mindenhez hozzájárul, a mi a béke fentartására irányul, hogy a többi hatalommal egyetértésben fognak eljárni, mert szintén abból a felfogásból indulnak ki, hogy a nagyhatalmak részéről a legnagyobb súlyt arra kell helyezni, hogy a török kabinetnek semmiféle nyomás által ne nehezítsék meg feladatát.

Nyílt hadüzenet Törökország részéről.

Egy nap leforgása alatt nagyon megcsappant a remény, hogy elhárul a Balkán felől a háborus veszedelem. Az európai diplomácia közvetít, békéltet, csillapít. Konstantinápolyban, Szófiában és Belgrádban. Figyelemreméltó körülmény, hogy ma már az orosz külügyminiszterium is erélyesen felszólalt a béke megővése mellett mire Montenegró némileg megjuhászodott, azonban a harci kedv a polgár és szerb fővárosokban éppen nem lohadt.

A mai nap eseménye, hogy a porta visszautasította a belgrádi kormány követelést, amelylyel felhívta Törökországot, hogy azonnal adja szabadon a lefoglalt szerb hadiszállítmányt, mire, — ellenő-

rizhetetlen hír szerint — a belgrádi kormány visszarendelte Konstantinápolyból Nenadovics követet.

A mozgósított államokban a katonai hatóságok rátették kezüket a táviróhívatásokra, a cenzura szigoruan működik. Nagy kerülőuton jelentik nekünk, hogy Szófiában ma reggel elterjedt a híre, de egyelőre nem lehet végére járni, mi igaz belőle, hogy az egyesült Balkán államok már tegnap délután ultimátumot intéztek a portához, és a bolgár fővárosban általában az a vélemény, hogy holnap estére már állani fog a háboru a határon.

Mozgósítás Belgrádban.

Odaát Belgrádban már tudják, hogy a porta visszautasította a szerb kormány ultimátumszerű követelését, a mely ugy hangozott, hogy Törökország 24 óra leforgása alatt engedje tovább szállítani az Üszkübben felartóztatott és lefoglalt szerb hadiszereket. Most új helyzett állott elő és a válság tetőpontjára hágott.

Előre volt látható ez a visszautasítás, nem jött váratlanul. Már tegnap számolt vele a kormány mikor Harivig orosz követ a külügyminiszteriumba ment tanácskozássra. A konferencia délután két órától félnégy óráig tartott, s alig távozott el az orosz követ, megjelent 3 mozgósítási ukáz, kifüggesztették a házak falaira. Így szólt:

Mi, I. Péter, Isten kegyelméből és a nép akaratából királya Szerbiának, hadügyminiszterünk előterjesztésére és felelős miniszteriumunk tanácsára az V. törvénycik alapján elrendeltük és jónak találjuk, hogy a mi teljes hadseregünk mozgósíttassék.

Auffenberg a hadseregről.

A tegnap érkezett komoly hírek hatása alatt szokatlanul nagy érdeklődés kísérte az osztrák delegáció hadügyi albizottságának esli tárgyalásait. Az osztrák kormány egyenesen arra kérte a delegátusokat, hogy sietessék a tárgyalásokat és ezért történt, hogy az albizottság késő éjjel ülést tartott. A hangulat szinte félelmetesen izgatott volt, különösen akkor, amikor Stölzel delegátus azt a nyílt kérdést intézte a hadügyminiszterhez: harc képes-e a közös hadsereg? Auffenberg hadügyminiszter ki mindvégig jelen volt az éjszakai ülésen, azonnal felállott és emelt hangon válaszolt a kérdésre.

— Kis technikai bajok vannak ugyan, — mondotta — de van két olyan kincse a hadseregeknek, melyekben minden körülmények közt meg lehet bízni: az egyik az áldozatkészség, köteletségű és engedelmes tisztikar, a másik a páratlanul álló legénység. Mikor a hadügyminiszter e szavakat elmondotta, a delegátusok érezték, hogy e nyilatkozat egész Európának szól és lelkesen megtapsolták a minisztert. Az ülés után a teremben még sokáig beszélgettek a delegátusok s azzal a benyomással távoztak, hogy a helyzet nagyon rosszra fordul s a háboru már alig kerülhető el.

Auffenberg a magyar delegációban.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor ülésre jött össze. Nagy érdeklődés előzte meg ezt az ülést, mert híre jött, hogy Auffenberg közös hadügyminiszter is fel fog szólalni.

Kévéssel 10 óra után több osztályfőnök kíséretében megjelent Auffenberg a Magyar Házban és telment az üléssterembe. A delegátusok valóságban ostrom alá fogták. A hadügyminiszter bizalmas körben kijelentette, hogy jelenleg még semminemű rendkívüli intézkedést nem terveznek.

A hadügyminiszterium egyik osztályfőnöke megcáfolta azt a hírt, mintha tegnap marsaltanács lett volna a mozgósítás elrendelése céljából. A mozgósítást különben sem a marsaltanács szokta eldönteni.

Féltizenegy órakor megkezdődött az ülés, amelyet azonban szigoruan bizalmasnak nyilvánítottak.

Monarchiánk intézkedései.

A háboru kiöresét mindinkább valószínűbbnek tartják a külügyminiszteriumban. Részben már meg is tettek, részben még a mai és holnapi nap folyamán megteszik a kellő övintézkedéseket a háboru kitörésének esetére.

A szerb trónörökös a török határon.

Nagy szenzációt kelt, hogy hír szerint a szerb trónörökös a török határra ment, hogy ott a katonai előkészületeket megfigyelje.

Beszűntetett teherforgalom.

Szerbia és Bulgária ma beszüntette a vasuti teherforgalmát. A személyforgalom még nem szűnt meg, de lényegesen korlátozták a csapatszállítások miatt.

Mészárlások.

Siestofból érkező távirat jelenti, hogy ott bolgárok mohamedánokra löttek. Az utcákon mézárások is voltak. Viddinben a török konzulátus előtt ellenséges tüntetések folytak le. A mohamedán lakosság menekül és átszökik román területre.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Okt. 3 Római kat. Kandid vt. Gör. kath. Okt. 3 20 Euszták vt. Nap két 6 óra 2 percek, nyugszik 5 óra 35 percekor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Helyenkint, főleg délen eső és lassu hőemelkedés várható. Sürgönyprognózis: Sok helyütt csapadék később enyhébb déli hőmérséklet: 12 7 Celsius.

Komoly hangulat.

Kint a határban már szürettelnek. Leszedik a félig érett szőlőt, amelyik nincs olyan édes, mint amilyen savanyu. De hát meg kell lenni a szüretnek, mert azt mondják, itt van már az ősz, csak nem vettük észre a hetekig tartó eső miatt. Aztán meg üres már a fészek is az eresz alatt, csicseregő lakói elköltöztek melegebb vidékre.

Még tél is lesz az idén! Arról jut eszünkbe ez; hogy az utcasarkon árulják már a jó meleg, gesztenyét. Piros színű süto kocsija mellett ott topog a marónis ember egész nap és bizony sűrűn akad neki dolga, mert ujság még a maróni. Majd minden pillanatban megáll valaki előtte hogy vásároljon a kedvelt téli csemegéből. Igaz ugyan, hogy hire-hamva sincs még a télnek, hiszen még őszi nap is alig süttött, de azért jól esik már a gesztenye. Éppen úgy, mint tesszem az őszi barack, amiből csak annyi termett az idén, amennyi elég lesz kostonak.

No de ki gondol már az őszi barackra? Mikor az utcasarkon gesztenyét kaphatunk s esténkint hogy ne érezzük ugy a hűvösséget, örömmel iszunk meg egy-egy csésze for-

ró teát. Mert itt vannak már azok a bizalmas, hosszú esték, amikor fűtött szobában lámpafénynél, mintha jobban meg nyílnának az emberek szíve.

Eddig ez mind az ősz poézise. A prózája pedig az hogy ilyenkor tünik ki, mennyi haszonnal záródott az év. Az iparos, a kereskedő és a szántóvető ilyenkor tudja meg, hogy mennyit ért az egész évi munkája. Előbbre haladt-e vagy hátrább, mint az elmúlt évben?

Bizony az idén gyöngön végződnek ezek a számolások, mert a hetekig tartó esőzés az árviz pusztította sok ember reményét.

— Közgyűlés a vármegyén. Csánádvármegye törvényhatósági bizottsága, mint megirtuk, e hó 7-én tartja meg *Hervay István* alispán elnöklésével évnegyedes rendes közgyűlését. A megyei közgyűlés tárgyait szombaton délelőtt tartandó üléseben készíti elő a vármegyei állandó választmány.

— Sorozás a központi járásban. Ma vette kezdetét városunkban a központi járás hadköteleseinek sorozása. Ma az apátfalvai I, II és III-ad osztályu állítás köteleseket vizsgálták meg. Számszerint 125 ifju került mérték alá. Ezek közül benmaradt 33.

— Tanácsülés. Makóváros tanácsa holnap, csütörtökön tartja meg *Galambos Ignác dr.* polgármester elnöklésével rendes heti ülést.

— Csirkekokák a polgármesternél. A vásárrendtartási szabályrendelet értelmében a csirkekokáknak a téli időszakban, vagyis október hó elsejétől április hó elsejéig reggel 9 óra előtt baromfit vásárolni nem szabad. A vásárrendtartási szabályrendeletnek ez az intézkedése erősen érinti a baromfi kokák érdekeit, ezért ma testületileg jártak a város polgármesterénél, hol hivatkozva a nehéz megélhetési viszonyokra, a vásárrendtartási szabályrendelet ezen intézkedésének megváltoztatását kérték. A polgármester figyelemmel hallgatta meg a kokák panaszát és megígérte, hogy az ügyet meg fogja vizsgálni. A mi véleményünk pedig e tekintetben az, hogy a vásárrendtartási szabályrendelet nagyon jó, mert ha a baromfikokákat rászabadítják a vásárlásra, akkor Makóváros közönsége nem első kézből kapja a baromfit és a kokáktól drágábbért lesz kénytelen vásárolni, pedig a drágaság már így is elég nagy.

— Hajnali látogató. Ma hajnalban, mikor még nem is világosodott, *Tamas Páter* Töltés-utcai lakos eltávozott lakásáról és otthon mindent elég gondosan bezárt. Ő maga csak déltájban tért haza, mikor tapasztalta, hogy lakásának zárt ajtaja, romkülönbön szekrénye fel van törve és abból 200 koronája hiányzik. A károsult fél feljelentése folytán a rendőrség nyomozza az ismeretlen betörőt.

Megkerültek az elhajtott lovak.

Lapunk előző számában megirtuk, hogy egy ismeretlen oláh az igácsi csárda elől elhajtotta *Brutyó István* makói gazdálkodó lovait, ki az oláht szivességéből felvette kocsijára. *Brutyó* abban a véleményben volt, hogy az oláh jó üzletet akart csinálni és azért hajtotta el lovait. Az oláhnak azonban nem volt lopási szándéka, a lovakat csak azért hajtotta el, mert gyalog nem akart bejönni Makóra, itt aztán a rendőrségen átadta a lovakat. A kedélyes román atyafit azonban mindennek dacára megbüntetik paszójázásáért.

Nagy hajószerecsé- lenség az Aldunán.

Elsülyedt román katonai
naszád. — Kilenc tiszt a
vizbe fult.

Az esztendő katasztrófái között megdöbbentően nagy részt követelnek maguknak a hajószerecsé-
lenségek. Csak a napokban adtunk hírt egy orosz gőzös pnsztulásáról amelyen százhusz utas lelta halálát s ma ismét rémes szerecsé-
lenségről veszünk hírt. Az Aldunán, Calaciól száz kilométernyire egy román katonai naszád tegnap este összeütközött a Magyar Fo-
lyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság Gróf Széchenyi István ne-
vű személyszállító gőzösevel. Az összeütközés oly heves volt, hogy a román hajó fölborult és nyomban elsülyedt. A hajón sok román katoná volt, akiknek egy része még ideje korán észrevette a fe-
nyegető vezedelmet. Ezek az ösz-
szeütközés pillanatában a folyamba ugrottak s közülük számosan elér-
ték a magyar gőzöst, amelynek legénysége az utasok segítségével igen sokat megmentett közülök. A tisztikarból azonban csak egy fő-
hadnagy, három tiszthelyetes és egy zászlós menekült meg, a többiek, még pedig egy ezredes, egy őrnagy, három százados, egy kato-
naorvos és három főhadnagy a vízbe fultak, mert az összeütközés-
kor néhányan a hajó étkezőjében mások kabinjokban tartózkodtak s a hajó oly gyorsan merült a víz alá, hogy a menekülésre nem volt egy percük sem.

A szerecsétlenség okát egyelőre nem sikerült megállapítani. A magyar társaság jelentése szerint az összeütközést az okozta, hogy a román katonai naszádon nem égett egyetlen jelző lámpa sem.

A megrázó katasztrófáról a kö-
vetkező jelentéseket kaptuk:

Harsovánál a Dunán egy Brailából jövő román naszád összeütközött a „Gróf Széchenyi István” nevű magyar gőzössel. A román naszád elmerült. Streoscu ezredes, Grogorov őrnagy, három százados, egy katonai orvos és három főhadnagy, akik az összeütközés megtörténte-
kor kabinjaikban voltak, nem tudtak menekülni és vízbe fultak. Egy fő-
hadnagy, három tiszthelyetes és egy zászlós megmenekült.

A szerecsétlenségről a Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság a következő jelentést adta ki:

A Magyar királyi folyam- és tengerhajózási részvénytársaság „Széchenyi István gróf” nevű személyszállító gőzösebe, mely Galacról Orsovára haladt menetrend-
szerű járatban, szeptember 30-án este nyolc órakor a Galactól szá-
z két kilométernyire fekvő Harsova románia község alatt, román tiszteket és legénységet szállító „Tro-
tus” nevű román katonai naszád beleütközött, felborult és elsülyedt. Az eddigi jelentések szerint a „Trotus” hajón volt katonák nagy része vízbe fult, míg a meg-
menekülteket a „Széchenyi István

gróf” személygőzös vette föl. A társaság értesülései szerint a kato-
nai naszád a szabályszerű jelző-
lámpákkal nem volt ellátva.

KÖZGAZDASÁG.

A makói piacról.

Ingadozó termény árak.

A háborus hírek, a mozgósítás-
ról szóló tudósítások különös viz-
hangot keltettek ma, a budapesti gabonatörszén. Egyik terméknek ára pár óra alatt ritkán tapasztalt gyorsasággal felszökött, a másiké pedig a megszokott sablonoktól eltérőleg esett.

Az azonban tagadhatatlan tény, hogy a háborus hírek határozott befolyással vannak a termény árak kialakulására nemcsak a budapesti központban, hanem a vidéken így nálunk, Makón is.

Ma délelőtt 8 órakor a rendes-
től eltérőleg már látogatottabb volt a budapesti gabonatörszén. Mindenki a háborúról, a mozgósításról beszélt. E hírek hatása alatt pár óra múltán a buza ára hihetetlen gyorsasággal emelkedett. Reggel nyolc óra után még 22 korona volt a búzának méter-
mázsája, déli 12 órakor már 24 volt és ez az egy órakor bekövetkező zárlatig 24 korona 50 fillé-
rig emelkedett. Holnapra még nagyobb áremelkedések várhatók.

A budapesti tőrszén ma különben mindenki zabot akart vásárolni. Ennek a különös jelenségnek is a háborus hírek az okai. Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a háborus időben a hadseregnek igen sok zabra van szüksége, így ma a budapesti gabonatörszén a zab métermázsája alig egy jó óra alatt 19 koronáról 21 korona 50 fillé-
re emelkedett.

Tagadhatatlan, hogy a háborus hírek hatása meglátszott a makói piacon is, hol ma a kínálat megfelelő keresletre talált. Tömérdek buza került a mai hetipiacra és a kínálat nagy volt, de nem maradt mögötte a keresletnek. Az árak ugyancsak a háborus hírek következtében emelkedtek, mert ma a hetipiacon a búzának métermázsája 20 korona 40 fillérért kelt.

A háborus hírek hatása folytán keresett áru volt ma Makón a zab. Ebből az áruból ugyan meglehetősen kevés volt. Métermázsája 21 korona 50 fillérért kelt.

A kukorica ára mit sem változott. Métermázsája az ó-kukoricának ma is 19 korona volt. A csövesé 7 korona.

A háborus hírek azonban mit sem változtattak a hagymák árán. A vöröshagyma ma sem kelt drágábban, mint 4-5 korona, a fokhagyma pedig 7-8 koronáért.

IRODALOM.

(A Nyugat Ignotus Ady Endre és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1912. évi október hó 1-i 19-ik száma a következő igen érdekes tartalommal jelent meg: Tartalom: Babits Mihály: magántudósok Kaffka Margit: Most is (Vers) Tóth Wanda: Kőd (Novella) Pásztor Árpád: Egy elpuhult késő római éneke (Vers) Szabó Dezső: Petőfi művészi fejlődése Ady Endre: Mikor Margita visszajött (Vers) Ignotus: A politika mögül Móricz Miklós: A járadékok áresése Figyelő: Ignotus: Fejek Dr. Sztrakonicsky Károly: Raffet: 1804-1860 Ignotus: Angol federalizmus Raffet: Berger Hongrois (Rajz) Török Gyula: Egy vidéki kiállítás Felek Gyza: Kiállításaink Szabó Dezső: Darrel Figgis: Shakespeare Molnár Antal: Brunetti-Pisano Disputa: Ignotus: Bankokrácia Schöpflin Aladár: Irodalom és iskola Szabó Dezső: Politika az élet mögött Főmunkatársak: Ambrus Zoltán, Babits Mihály, Halász Imre, Móricz Zsigmond, Osvát Ernő, Schöpflin Aladár Szerkesztőség és kiadóhivatal: IX., Lónyay-utca 18. Szerkesztőségi órák d. u. 4-6-ig. Előfizetési ára: egy évre 14 k. félévre 12 k. Egyes szám ára 1 k 20 fill. Megjelenik minden hónap 1-én és 16-án. Telefon: 174-24. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

Ujenc-bál. Vasárnap,
1912. évi október hó 6-án
este 8 órakor ujenc-bál lesz
Érdeky Lózsef tánctermeben.

Iritz Sámuel özv. cég

ITALÁRJEGYZÉKE

különleges TELJESEN TISZTA

szeszmentes pálinkákról:

Valódi kék szilva literenkint	2.— K.
Valódi törköly	2.40 „
„ 5 éves kajszin barack	3.— „
„ 8 „ „	4.— „
„ 10 „ „	5.— „
„ 5 „ borpálinka	3.— „

Á valódiságért a cég felelősséget vállal.

Házelasás.

Csanádpalotán, a főtér közelében levő

ház nagy telekkel

örökáron eladó. Értekezhetni lehet Szabó Géza községi irnokkal, ugyanott.

A csanádpalotai határban, de a magyarcsanádi vasúti órház mellett 9 és fél katasztrális hold levő szántóföld, esetleg hagyma alá is, haszonbérbe kiadó. Értekezhetni lehet:

Dr. Kiss Pál, makói ügyvéddel.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtökön itt először új kiállításban „A jókedvű paraszt” Fall Leó nagy operettje.

Pénteken másodsor „A jókedvű paraszt”.

Szombaton Peterdi Etelka jutalomjátékául „Drótostót” nagy operett.

Nincs többé gyomorfájás!

A szabadalmazott

Kakukfűkeserű

házi szer, alig párszori használat után teljesen megszüntet mindenféle — még régi gyomorbajt is. Erősít, éllet. A mámoros állapotot is megszünteti. Kellemes íze miatt, még a nők, sőt a gyermekek is szívesen veszik be. Számítalan hálaíratbizonyítja jóságát! Kapható Makón,

Sándor Zsigmond

Szegedi utcai gyógytárában.

Ára: kis üveg 80 fill, nagy üveg 2 korona.

Vigyázzunk a védjegyre, mely a kupakon és dugón áll.

Kiadó ház.

Ujannon készült **uri lakás**, üvegezett folyosó. 3 utcai szoba, fürdőszoba, ártézi vízvezeték, pince és minden szükséges mellékkeliséggel folyó évi november 1-től több évre, haszonbérbe kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 796

HARMONIKÁT

vehet legolcsóbban

Wagner a Hangszer-Király

országszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában Budapest, József-körút 15. sz.

Egy 3 váltós, Orgonahangu harmonika 10 korona. Kétsoros bécsi forma. Harmonika 20 kor.-tól feljebb. Fényképes árjegyzék ingyen

Legjobb asztali borok

és mindennemű különleges

borok kis és nagy mértékben

Iritz Sámuel özv. cégnél kaphatók.

ÉRTESITEM a tisztelt KERESKEDŐ, VENDÉGLŐS és ITALMÉRŐ urakat, hogy mindenféle minőségű, közönséges és finom tiszta szeszmentes pálinkák, valamint **rumok és tea-rumok** és mindenféle **liquörök** legelőnyösebb beszerzési forrás.

Iritz Sámuel özv.
cégnél M A K Ó.

Tubarózsa-krém és az arcról kiütést, szeplőt és májfoltot a legbiztosabban elmulaszt. 1 tégely 1 korona. Tubarózsa-hajkenőcs a haj és bajusz növényét legjobban elősegíti!

1 tégely 1 korona. — Tubarózsa-hőlgypor, 1 korona. — Tubarózsa-szappan, 50 fillér.

— Hajregenerátor, az őszülő hajnak visszaadja eredeti színét. — Salofor, kéz- és lábizzadási gyorsan megszüntet. 1 üveg 70 fill. Mindennemű gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességekből nagy raktár.

TÓTH Kocchillia szőlőmoly és gyümölcs féregirtó anyag, egyszeri permetezés-sel a molyt, petéit, álcáit és pilléit, azonkívül a gyümölcsösben garázdálkodó rovarokat és élősdieket tökéletesen elpusztítja! Teljesen ÁRTALMATLAN úgy a növényzetre mint az emberi szervezetre! --- Egy adag 400 négyszögöl területű szőlő bepermetezésére elegendő.

Kapható Makón és vidékén egyedül:

JENEI SZÉKELY LAJOS
gyógyszerész »Szent István«-téri gyógyszerárában
M A K Ó N. (a róm. kath. templom mellett.)
Raktáron nem levő dolgokat meghozatok!
Telefon-szám: 127. Telefon-szám: 127.

PÁRTOS E. ÉS TÁRSA MAKÓN.

Nyári ujdonságok verseny árai:

Lüszter felöltők	II. 12. K-tól.	Női ingek	1.70 K-tól
Lüszter ..	I. 15.- ..	Háló kabátok	1.80 ..
Delén bluzok	3.- ..	Női nadrágok	1.- ..
Himzett ..	3.90 ..	Fűző védő	III. 1.20 ..
Csipke ..	5.- ..	Fűző védő	II. 2.40 ..
Párnák ..	1.70 ..	Fűző védő	I. 3.- ..
Paplan lepedők	5.- ..		

Szigoruan szabott árak!

Seryem,
Batiszt,
Schiffon és
Lüszter alsók!

Csecsemő kelengyék! Keresztelő párnák! Fejkötők! Pique paplanok!

Ujdonság! Tündérharangok.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani Kovácsolt vasállványon 15 összehangolt ezüst-fémcsengővel van ellátva. Erős, szép kivitelben, verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal együtt csak 10 korona

Wagner a Hangszer-Király
országszerte elismert elsőrendű hangszerár házában, Budapest, József-körut 15. szám alatt
Ovás: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Nyomdász-tanulók felvétetnek lapunk nyomdájában.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.

Nem szabad, dehogyan szabad...

stb. kuplékat, népdalokat, katona és cigányzenét élethűen játsza az eredeti „Eufon“ tölcsernélküli beszélőgép, mely legujabb dupla kottával csak 40 korona

WAGNER „Hangszerkirály“
nál BUDAPEST, József-körut 15-1.
Használt kottákat becserél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen.

Meglepő ujdonság!
Facimbalom (Xilophon.)
Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabból áll és a mellékelt verőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal csak 6 korona

Wagner a „Hangszer-Király“
országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, Budapest, József-körut 15. Fényképes árjegyzék ingyen. Ovás: Figyeljen a pontos címre.

Ez a „MUKI“ művész.
Szájharmonika dobbal.
Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A dalokat a művész harmonikán játszik, a valódi bőrrrel ellátott dob pedig kíséretül szolgál. Ára tokkal és egy mesés ajándékkal együtt csak 4 korona

o Wagner a „Hangszer-Király“ o
országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, Budapest, József-körut 15. Fényképes árjegyzék ingyen. — Ovás: Figyeljünk jól a pontos címre és a házszámra.

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérelni, eladni, berbeadni, bármit is mertté

a Makói Független Ujság hirdetésel útján.

Rikkancsok felvétetnek a kiadóhivatalban.

Legujabb! Ha hegedülni
óhajt megtanulni, rendelje meg a tisztán kidolgozva, remek hangú, domboru hegedüt tokkal, 16 drb. felszereléssel és mesés ajándékkal együtt csak 12 koronáért

Wagner a „Hangszer-Király“
országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, Budapest, József-körut 15. Fényképes árjegyzék ingyen.

Ovás: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

„VARAZSFUVOLA.“
Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varazsfuvola rendkívül kellemes-20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kotta, fűzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona. Csakis Wagner „Hangszer-Király“ országszerte elismert legjobb hangszerárúházában kapható, Budapest, József-körut 15. — Gyorsjavító mőhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

